

27.11.1885 – 01.11.1944

EDITION
ANDREAS PRINT

CLASICI
ROMÂNI

LIVIU REBREANU

ADAM și EVA

EDITURA
ANDREAS PRINT

ÎNCEPUTUL / 5

Capitolul 1 - Navamalika / 20

Capitolul 2 - Isit / 46

Capitolul 3 - Hamma / 71

Capitolul 4 - Servilia / 100

Capitolul 5 - Maria / 128

Capitolul 6 - Yvonne / 154

Capitolul 7 - Ileana / 182

SFÂRȘITUL / 209

Golul infinit îl înconjură, monoton. Împrejur, în nesfârșit, pâlpăiau raze albe, palide, din altă lume, ca niște ispite născătoare de amintiri ale unei existențe divine. Sufletul înțelegea și se îndoia între regrete și speranțe. Singurătatea îl îmbrățișa și îmbrățișarea ei îl tortura...

Capitolul I NAVAMALIKA

APOI CHINUL SE LĂMURI într-o aşteptare ca presimtirea unei schimbări inevitabile. Sufletul se zbuciuma în tulburarea viitorului prezent. Conștiința își pierdea treptat limpezimea atotcuprinzătoare, parcă săr fi scufundat într-un nou alburiu și năbușitor. Sferele lumii noi apăsau ființa sufletului și îl mărgineau din ce în ce. Era o fâlfâire plăpândă în spațiul fără început și fără sfârșit, în bătaia timpului transparent.

Începu senzația unei coborâri prin planuri tot mai dese în care conștiința se subția ca un fir de argint răsucit fără cruce.

Și deodată însăși conștiința parcă se frânse în două, iar sufletul se închise într-un zid de nepătruns.

1

Fii frumos ca cei doi Asvini, fii nobil ca regele Yayati, fii dănic ca Rantiveda, fii cucernic și drept ca Siva, fiul lui Usinar, iar numele tău să fie Mahavira!

Așa binecuvântă păstorul Kaurava pe noul născut, înfațisându-l soarelui ce-și sulța lumina răcoroasă în zarea răsăritului. În mâinile noduroase și arse de vânturile fierbinți ale Indiei, copilașul roșcovan gângurea speriat, sorbind lacom razele viorii ale dimineții.

— Mahavira! suspină Radha, femeia păstorului, cu glas plângător de fericire, din culcușul de zdrențe, uitându-și durerile în mândria de-a fi dăruit lumii un om.

Kaurava o privi cu recunoștință. Era întâiul lor copil și se părea că a dobândit o comoară. Inima lui slăvea pe atotputernicul Vishnu.

— Radha — murmură păstorul cu blândețe — sunt omul cel mai fecit din lume!

21 Adam și Eva

Așeză odrasla la sânul mamei. Radha era în ochii bărbatului mai frumoasă ca o floare roșie de lotus. Acuma însă, cu copilul în brațe, îi apărea asemenea copacului sfânt mango, alcătuind o singură ființă cu nevinovata floare albă navamalika. Îi îmbrățișă din ochi pe amândoi și zise:

— Mă duc să cer binecuvântarea înțeleptului rishi.

Porni. După câțiva pași se întoarse.

— Radha, să-i duc și copilul!

Ochii femeii se umplură de lacrimi. Marele rishi să binecuvânteze rodul pântecelui ei! Pustnicul vestit, pentru înțelepciunea și cucernicia lui, în tot ținutul până la Hastinapur, orașul regelui. Înfașură copilașul într-o haină și-l sărută cu foc:

— Du-te, Kaurava!

Soarele se ridică dintre dealurile line, acoperite cu cedri bâtrâni. Fața lui purpurie surâdea aspru ca obrajii viteazului în vâltoarea lup-tei. Spre miazañoapte, în fundul zărilor, sfânta Himalaya, cu coamele veșnic cărunte, lăcașul puternicului Indra se înălța ca un zid ocrotitor. Siraguri de munți coborau în caturi tot mai joase, în culori tot mai închise până la codrul de kesara cu poiana sfântă unde piosul rishi își petreceea viața în posturi și rugăciuni. În depărtare, spre apus, brâul de argint al râului Malini licărea bland înainte de-a se pierde în valurile tulburi ale sfântului jj care curge de vale, la miazați, cale de două zile de-aici. Satul Ram, câteva colibe sărace de lemn necioplit, era răsfrat pe coasta usoară. Căsuțele rare, cu loc de pășune printre ele, păreau niște movile cenușii în verdele moale al câmpului.

Păstorul, cu copilul în brațe, urca voios pe cărarea bătătorită de pașii credincioșilor, spre codrul de kesara. O gazelă, cu ochii mari și curioși, îl întâmpină la marginea pădurii. Kaurava se bucură; era semn bun. Printre crengile cedrilor razele soarelui țeseau păinjeniș de aur. În văzduh, mirosul florilor roșii de patala se îmbina cu gâlcceava cetelor de maimuțe care se avântau speriate din copac în copac. Tipetele lor răsunau ascuțite ca niște tăișuri de pumnale, spintecând val-vârtej linștea codrului.

Kaurava ajunse gâfăind în poiana sfântă, străbătută de un pârâu stăvilit în care înțeleptul cu ucenicii săi își faceau băile de pocăință. Coliba sfântului era proptă de trunchiul unui copac prăvălit de furtoni. Prinprejur, veșmintă de scoarță, agățate de crengi, se uscau la soare. Înaintea colbei, la marginea pârâului, bâtrânul cu barba albă

până-n brâu se închîna, cu ochii pierduți în lumina soarelui, nemîșcat ca un stâlp de piatră.

Îmbătat de fericirea copilului, păstorul porni să treacă prin părâu, din sus de locul de scaldă. Înainte însă de-a atinge apa cu picioarele-i necurate, auzi ca un tunet mânios:

- Nûm!

Se opri spăimântat. Era avertismentul pustnicului, supărat că-i tulbură rugăciunea. Se ghemui pe iarbă, la mal, cu odorul în poală. Pe față-i dogorâtă de arșițe, bucuria alungă îndată teama. De peste părâu soseau, ca niște îndemnuri, rugăciunile către Surya, stăpânul soarelui. Buzele moșneagului parcă nici nu se mișcau și totuși cuvintele pluteau în văzduhul îmbălsamat ca niște flori sfinte nevăzute:

- Ca tâlharii se ascund stelele și noaptea dinaintea ta, Surya ato-văzătorule! Înalță-te peste mulțimea de zei și oameni, deasupra marelui nesfârșit, să cercetezi cerul lui Indra. Șapte armăsari roșii poartă carul tău, Surya cu plete de raze, Luminătorule! Urcându-te în cerul cerurilor, măntuiește-mă de groaza întunericului, Mărinimosule, și alină durerile inimii mele, Binefăcătorule! Surya! Surya!

Când isprăvi închinăciunile, înțeleptul făcu semn lui Kaurava să se apropie, dar din jos de locul scaldei. Păstorul se supuse și trecu prin apă până-n genunchi, sfios parcări fi luat o baie de curățirea păcatelor.

Marele rishi îl aștepta, așezat pe o blană de antilopă, având alături toiaugul cu șapte noduri. În dosul colibei, trei ucenici bătrâni se căzneau să aprindă focul de jertfă, frecând o uscătură de lemn sami pe o buturugă de măslin. Kaurava se aruncă la picioarele sfântului și-i sărută haina de scoarță aspră, udă de baia diminetii.

Stăpâne prea milostive, uite copilul meu! bâlbâi dânsul. Binecuvântează-l!

Înțeleptul luă copilașul în mâinile-i cu pielea zbârcită ca și scoarța hainelor, îl privi lung și roști:

- Fii frumos ca cei doi Asvini, fii nobil ca regele Yayati, fii dănic ca Rantiveda, fii cucernic și drept ca Siva, fiul lui Usinar!

Kaurava se avântă iar la picioarele moșneagului și i le îmbrățișă cu mai mare izbucnire evlavioasă. Dacă marele înțelept a binecuvântat copilașul cu aceleasi cuvinte, înseamnă negreșit că clipa nașterii a fost pe placul zeilor eterni. Apoi, luându-și odorul, adăogă întrebător:

- E întâiul născut din sâangele meu, milostive rishi, și l-am numit Mahavira!

23 Adam și Eva

- Mahavira! oftă bătrânelul cu ochii în depărtare și repetă îngăduitor: Mahavira...

Aprobarea înțeleptului desăvârși fericirea păstorului care își zise în sine:

- Marele erou înseamnă numele Mahavira, marele Vishnu să-l ocrotească!

2

Kaurava era toată ziua cu vitele și cu grile vieții. Radha, Tânără și copilăroasă, rămânea cu copilașul. Cu dragoste ei să facă Mahavira de șapte ani. Era blând ca maică-sa, avea ochii ei negri și sufletul ei visător. Asculta mai bucuros poveștile ei cu regi, viteji, cu brahmani făcători de minuni, cu lupte nesfârșite între neamuri de eroi, decât să se joace cu copiii din sat.

Pe urmă însă Mahavira trebuia să treacă alături de tatăl său, să păzească vitele. Povestirile minunate îl urmăreau mereu. Era harnic și alergător, încât Kaurava putea fi liniștit în privința viitorului bogăților sale. Dar în ochii copilului ardea un foc înăbușit care-l umplea de griji.

Când ajunse de două ori șapte ani, Mahavira întrecea în cumințenie chiar pe tatăl său Kaurava, căruia soarta nu-i mai dăruise altă odraslă. Înțelepciunea copilului acuma îl înfricoșă. Se sfătuia deseori cu Radha și femeia, rămasă tot nesocotită, doreea să vază pe Mahavira în oastea Regelui Arjuna. Kaurava clătina din cap, uluit. În mintea lui de vaisya nu puteau prinde rădăcini asemenea gânduri. El multe nu știa și nici măcar nu bănuia din tainele lumii. Avea închipuirea de altar în fața colibei, pe care făcea zilnic jertfele obisnuite, cerând marelui Vishnu, în vorbe simple, belșug în prăsila vitelor, iarbă grasă și vreme bună, ori rugându-l umil să-l ferească de fiarele sălbatrice pe el și cireada sa. Pentru dânsul, Vishnu și Siva erau tot. Alte nume de zei și regi, cuprinse în rugăciuni învățate din copilărie, aveau în inima lui răsunet misterios. Îl spăimântau doar ca duhurile rele Rakshas. Își simțea totuși neștiința ca o povară și de aceea se frâmânta pentru Mahavira.

Într-un amurg apoi luă copilul de mână și porni spre poiana sfântă.

- Stăpâne, primește pe Mahavira să te slujească și să se lumineze din rămășițele înțelepicunii tale! zise Kaurava, închinându-se. Să afle

din gura ta sfântă ceea ce mintea mea proastă nu e în stare să-l învețe!

Înțeleptul tăcu îndelung. Se uită de două ori în ochii copilului, lumenosi și cuminți. Răspunsul era greu. Brahmanul se murdărește chiar numai vorbind cu oamenii necurați. Și totuși vorbi: Să vie dinineață și seara, înainte de rugăciune, să usuce hainele ucenicilor.

Mahavira mergea voios în poiana sfântă de câte două ori pe zi. Sârguința lui plăcu ucenicilor care întâi, de frică să nu se murdăreasă, nici nu se uitară la dânsul. Începură să-i vorbească și în cele din urmă îl îndrăgiră, spre mulțumirea brahmanului însuși.

Multe luni de zile se duse Mahavira în poiana sfântă, în mijlocul ucenicilor marelui înțelept, și mintea i se deschise ca o floare subt sărutarea soarelui. Începea să înțeleagă lucruri despre care nici nu visase, dar care zăcea amortite în inima lui. Cerul și pământul își deschideau tâinele și se populau cu ființe vii, cărmuitoare de lumi. Sufletul nu se mai simțea singur nicări.

Era însă de nouăsprezece ani și inima lui avea tresării ciudate. Se temea de Yama, judecătorul din împărăția morților, se încchina în fața lui Vishnu, marele stăpân al zeilor, iubea pe Siva, domnul pământului, și pe Lakshmi soția mult iubită a lui Vishnu, și pe Indra, stăpânitorul cerului albastru și pe Surya, soarele binefăcător care-și poartă prin văzduh carul cu șapte armăsari roșii mânați de regina zorilor Aruna, și pe toți cei treizeci și trei de zei din Brahman. Dar în sufletul lui mai viu trăia Kama, copilul frumos, călare pe papagal, cu arcul de trestie împletit cu flori și în tolbă cu cinci săgeți de sirișa. În vreme ce brahmanii își împlineau pocăința zilnică, scufundăți în contemplarea sufletului lor, Mahavira privea, cu inima dornică, desisul codrului, așteptând parcă să se ivească o fecioară cerească Apsara să-l mânge și să-i șoptească vorbe frumoase. Încet-încet, dorul i se infripă în ochii sufletului: o fecioară subțire, mlădioasă, învălită într-o haină străvezie care-i alintă formele, cu ochii verzi ca pajiștea spălată de rouă înainte de arătarea trandafiriei Aruna. O vedea răzând: gura ei era roșie ca lotusul cel mai scump.

În vremea aceea brahmanii îi vorbeau deseori despre taina taineelor:

– Numai Unul este fără Al Doilea și această singură realitate este Atman. Cel ce se coboară în adâncimea sufletului său găsește acolo pe Atman, lumea cea adevărată, unde nu e deosebire între ce a fost și ce va fi, între ce este și ce pare a fi, căci numai mintea omenească,

neputincioasă de a cuprinde tot, a născocit împărțirile care sunt principia tuturor neînțelegerilor. Inima omului dezleagă ușor toate tainele. Inima e cheia înțelepciunii.

Mahavira se simțea aievea pe calea adevărului. Inima lui înțelegea și râvnea scânteia care să aprindă focul cel mare.

– Trebuie să vie fecioara – își zicea dânsul, pitulându-se mereu în același loc, nemîscat, cu ochii spre același colț al poienei sfinte.

Și, socotind că numai acolo, sub scutul marelui brahman, poate să se apropie de el fecioara cerească, hotărî să rămâne în slujba sfântului toată viața. Tălmăci tatălui său gândul cel poartă, dar Kaurava se spăimântă.

– Înțelepciunea îndepărtează pe om de cumințenie – își zise Kaurava, încercând să se împotrivească cu vorba hotărârii feierului.

Mahavira însă avea mai multă putere în cuvinte. Spuse că marea înțelept ar fi mai binevoitor dacă l-ar vedea gata să-și dăruiască întreaga ființă pentru mantuirea veșnică. Numai la orașe, unde se adună toată stricăciunea omenească și unde chiar brahmanii se tăvălesc în ticăloșie, omul păcătos e osândit să rămână în vecii vecilor în aceeași varna. Iar de nu l-ar primi înțeleptul să trăiască mereu în poiana sfântă, el e în stare să se ascundă în singurătatea codrului, să se hrănească numai cu iarba mustă ca porcii, și totuși să aștepte ivirea fecioarei cerești Apsara care-i va aduce mantuirea cea mare.

Auzindu-l Kaurava vorbind așa, se spăimântă mai rău, încât nici nu îndrăzni să întrebe ce are să se aleagă mai târziu de vitele lor dacă Mahavira, singurul său văstar, va părăsi pentru totdeauna vatra părintească? Se sfătu cu Radha: ce-i de făcut? Și, după șapte zile de sfat, hotărâră să-l însoare. Înainte de a-i spune gândul lor, trebuiau să-i găsească o fată bună, harnică și cu ceva avere. Radha se însărcina să dibuiască. Ea cunoștea mai bine pe toți oamenii din sat, până și copiii. Totuși ceru și povețele cătorva bătrâne îscusite în asemenea treburi. Se opriră asupra fetei Anuya a lui Durga. Se duse însuși Kaurava să se tocmească. Durga avea multe vaci și oi, un câmp de orez și robi fără număr care prindea pe peștele din râul Malini, îl cărau la oraș și aduceau în schimb câte trebuiau gospodăriei. După ce se înțeleseră din preț, Kaurava chemă pe Radha și cerură să vadă pe Anuya. Le plăcu. Era o fată voinică, cu picioarele mari, cu mâinile mari, cu sânii mari și cu nasul mic. Era bună de muncă și de mamă.

Mahavira se întristă când află porunca părinților. Trebuia să se supună, căci Kaurava era stăpânul și tatăl său. Inima lui însă plângea.

Încă nu cunoscuse femeie. Se duse la marele rishi și-i imploră, oftând, binecuvântarea. Își luă rămas bun de la brahmanii ucenici și de la femeia care cerească pe care o așteptase în zadar.

3

Mahavira se mai ducea din când în când în poiana sfântă, acumă însă ca un străin de viață înțeleptilor. Era primit acolo ca și ceilalți nevoiași de prinprejur care veneau să se închine marelui rishi și să-și pocăiască astfel sufletele.

Într-o zi un brahman din poiana sfântă căută acasă pe Mahavira. Înțeleptul înțeleptilor, mânat de o poruncă cerească, vrea să plece de îndată la Hastinapur, cetatea sfântă a regilor. N-a spus nimănui de ce, dar ucenicii bănuiau că vrea să dojenească pe regele Arjuna. Înțeleptul are aproape o sută de ani și e slăbit la trup de posturi și rugăciuni, încât nu poate porni la drum aşa de lung, singur. Ucenicilor le-a poruncit să rămâne în poiană să urmeze neîntrerupt pocăința. Pe Mahavira l-a ales să-l însoțească. Deci să se pregătească.

Se făcu fierbere în satul Ram pentru cinstea nemaipomenită ce dobândise Mahavira din senin. Se zicea că fiul lui Kaurava are să ajungă dvija, de vreme ce înțeleptul l-a ales soț în călătoria cea mare. Kaurava era mândru și jertfi un vițel alb lui Vishnu, în semn de bucurie, iar Anuya și Rādhā se apucără, plângând, să-i gătească merinde bogată. Mahavira însă, ascultând sfatul ucenicilor, dărui merindea săracilor și nu luă de-acasă decât blana leopardului pe care-l ucisese cu doi ani în urmă. Femeile se bociră mai tare, iar Kaurava îi făgădui să aibă grije de nepoiei și să-i crească, orice sărăcă.

Satul întreg, cu mic și mare, i-a petrecut până la țărmul râului Malini. Marele înțelept, fiul lui Vasishta, purta obișnuitul vestiment de scoarță încins cu brâul de brahman, era desculț și avea în dreapta toiagul cu șapte noduri. Barba-i albă flutura în adierea vântului, cu sclăpări de argint vechi, întocmai ca și coamele sfintei Himalaya în miezul zilelor de vară. Cu mâna stângă se sprijinea pe brațul puternic al lui Mahavira care, înalt, chipeș, lat în umeri, cu pletele negre și cu blana de leopard strânsă pe coapse, avea în ochii cuminte luciri de bucurie tainică și de umilință pioasă. Nu se uită de loc înapoi, nici măcar la despărțire, spre multimea care-i binecuvânta urându-le să-nătăse și noroc la drum.

Merseră șapte luni de zile, trecură prin șapte orașe și de șapte ori șapte sate și peste nenumărate pârâuri și ape mari. Când oboseau, poposeau unde se nimereau. Mâncau poame și rădăcini găsite în cale. Pretutindeni lume multă îi privea trecând, căci înaintea lor alerga veste că marele înțelept, fiul lui Vasishta, merge să dojenească pe regele Arjuna. Si norodul se temea parcă sărăcătura să coboară însuși atotputernicul Vishnu pe pământ.

Urcără munți și scoborâră văi multe, străbătură codri sălbătaci și câmpii mănoase până ce ajunseră la apele sfântului Ganga, cel cu ostroave multe și cu turfări nepăstrunse de trestia vetasa. Zăboviră șapte zile în Doab, pe urmă merseră mai departe, acumă mereu prin câmpuri nesfârșite de orez. Sosiră la inima sfântului Ganga, trecură dincolo, înaintară până la sfânta Djamuna cu apele limpezi albastre-verzui și iară veniră în Doab, luând-o spre răsărit. Apoi, într-o dimineață Mahavira văzu, în fundul zării, zidurile cetății regale și murmură:

- Hastinapur...

Brahmanul însă nu ridică ochii, parcă iar fi fost scârbă.

Vestea se îngroșă cu cât se apropiă de cetate. Un negustor viclean dădu de știre tuturor că însuși Durvâsa, cel mai strașnic dintre sfintii brahmani, s-a coborât din Himalaya cu blestemele zeilor. Un pescar pios spunea, dimpotrivă, că blândul și înțeleptul Narâda, fiul lui Brahma, vestitorul zeilor, vine cu o solie de binecuvântare de la Siva. Cei mai mulți credeau totuși că cel ce sosește trebuie să fie chiar Vasishta brahmanul sfânt ucis odinioară de către regele Kansa după îndemnul frumoasei Nisumba, adăogând că mai poartă în piept săgeata otrăvită cu un semn al răutăților regești de totdeauna.

Orașul sfânt Hastinapur creștea mereu în fața drumetilor, pe o spinare de deal. Închizând zarea, în mijloc, pe colina turtită, deasupra zidurilor înconjurate de inalte de zece coti, se ridicau pereții de marmoră roșie ai palatului regal cu șapte rânduri de coperișuri piramideale, între coroanele verzi ale plataniilor seculari ca niște evantaiuri uriașe. Împrejurul cetății, din trei părți, se oploșea orașul, cuprinzând, în peste zece mii de case, mai mult de o sută de mii de suflete.

O sută de trepte de piatră albă și apoi o alei de platani, prunduită cu multă grije, coborau din cetate, la miazănoapte, spre Ganga, la scăldătoarea regelui.

În Hastinapur, cetatea cu șapte porți, era frâmântare ca într-un furnicar. Oamenii ieșeau în fața caselor, se sfătuiau, se adunau în pâlnuri pe ulicioarele fără număr și se uitau mereu spre Doab, să zăreasă

pe marele rishi. Din când în când câte-un îndrăzneț se repezea cu vești la poarta apuseană a cetății, păzită de soldați mulți cu spete scurte și lănci cu vârfuri de aramă, așezăți pe două rânduri; fruntașul umblând de ici-colo semet, nici nu voia să audă. De-abia când un bătrân cărunt spuse că fiul lui Vasishta a sosit la marginea orașului sfânt, mai-marele oștilor șovăi. Trimise șapte oameni să cerceteze dacă-i adevarat, iar el intră grabnic în cetate să vestească pe regele Arjuna, care se întorsese de curând, împreună cu prietenii săi, de la o mare vânătoare de gazele.

Înțeleptul înțeleptilor, proptindu-se pe umărul lui Mahavira, urca greu ulițele spre cetate. Aripile porții de aramă erau larg deschise. Ostașii căzură în genunchi și-l lăsară sa treacă, copleșiți de spaimă. Multimea rămase la poartă ca în preajma unei mari nenorociri.

Alături de înțeleptul care mergea cu pleoapele strânsse ca să nu mai vadă zădărniciile lumesti pierzătoare de suflete și care totuși înainta drept spre țintă parcă ar fi cunoscut locurile și cărările mai bine ca paznicii ori chiar însuși regele, Mahavira se uita împrejur uimit și fermecat. Pagoda cu numeroasele cintri susținute de stâlpi de granit cu bazinurile pentru scaldele zilnice ale brahmanilor, cu copacii pentru uscarea hainelor lor, cu purohitarii în vestimente albe și brâu roșu încremeniți în contemplație pioasă ca niște bolnavi uități acolo de mult, apoi staulele elefanților de război cu sutele de îngrijitori, casele marilor sfetnici, cu colonade de piatră și cu coperișuri și caturi multe, și în sfârșit palatul regelui Arjuna, cu terase deschise, adumbrite cu învelitori de purpură, sprijinite pe coloane răsucite de bambu, cu trepte albe de marmoră – toate i se păreau minuni din basme, și amintea povestirile din copilărie și-și zicea că ceea ce i-a fost dat să vadă aievea acumă e mai presus de închipuirile lui de odinioară.

Păseau numai pe cărări presărate cu prundiș cernut, străjuite îci de platani falnici, colo de căte un mango stufoș, dincolo de un kesara cu ramurile tremurătoare. Cotiră pe o aleie spre palatul regelui. În dreapta, la vreo douăzeci de pași, pe oglinda unui lac cu apa albastră ca undele sfintei Djamuna, se alintau perechi aurii de ciakravaka, rață minunată a brahmanilor. Mahavira întoarse privirea peste capul înțeleptului. Un lanț de fecioare zglobii, în văluri subțiri ce le înmuiau trupurile gingeșe, se fugăreau împrejurul lacului, râzând, chemându-se... Lui Mahavira i se părea că vede aievea o ceată de fecioare ceresi, cum le visase el altădată în poiana sfântă. Inima îi bătea de o bucurie nemărginită. Între ele zări una cu trupul plăpând ca trestia

încovoiată de mângâierea zeului Vayu. Tocmai se desprinse din cerc, acoperindu-și cu mâinile albe sănii ce tremurau de oboseală ca două porumbițe înfricoșate. Auzi pe celelalte strigând-o cu drag:

– Navamalika!... Navamalika!

Fecioara se întoarse și Mahavira îi întâlni ochii mai verzi ca pajistea ce împrejmua lacul. În blândețea lor tainică Mahavira își ceti într-o singură clipire tot trecutul și viitorul. Privirea lor îi deschidea parcă porțile cerului și-i arăta calea unirii eterne în Brahma.

Văzându-l, râsul fecioarei încremeni pe buzele umede. Tovărășele ei o chemau, zicându-i în glumă:

– Ce e cu tine, Navamalika! Nu cumva te-a lovit vreo săgeată de sirișă din arcul înflorit al săgălnicului Kama?

Ea nu auzea glasurile lor. Îl vedea numai pe el și el era acumă toată lumea ei.

Mahavira și Navamalika simțeau, în aceeași clipă, că s-au mai văzut, că se cunosc din vecii vecilor și că soarta lor e împlinită pentru totdeauna.

– Mahavira! mormăi înțeleptul aspru, băgând de seamă că însotitorul său se gădea să se opreasă.

Trebui să și urmeze calea alături de moșneagul sfânt; ochii lui însă rămaseră vrăjiti înapoi la gingeșa Apsara care stătea în același loc ca o vedenie fermecătoare de suflete.

– Navamalika! își zicea Mahavira. Are numele celei mai gingeșe flori și într-adevăr ea e floarea cea mai scumpă din lumea lui Siva!

– Mahavira! își zicea Navamalika. Numele lui e marele bărbat și într-adevăr nu poate să fie sub cerul lui Indra bărbat mai mare ca dânsul!

Cei doi drumeți suiră treptele terasei, trecuând prin săli minunate, printre curteni în vestimente strălucitoare de pietre scumpe, și ajunseră în fața tronului. Regele Arjuna ședea falnic în scaunul de aur, având la stânga pe femeia care-i născuse trei feciori. Împrejurul tronului stăteau celelalte șaptezeci și șapte de femei ale puternicului rege, toate tinere și frumoase, ca niște nestimate într-o coroană domnească, toate îmbrăcate numai în văluri țesute din fir de aur și de argint și împodobite cu diamante, încât sala scânteia de focurile ochilor și ale pietrelor prețioase. În dreapta și în stânga veneau sfetnicii regelui, cu toiagele de bambu, cu bărbile îngrijite, apoi mai departe fruntașii oastei, cu haine aspre înmarmați până-n dinți. Puțin la o parte se afla marele purohita, arhierul casei regale, înconjurat de sacrificatorii cu